

Nồng nàn jazz Mỹ - Cái bắt tay hữu nghị vượt đại dương

o, những con người nghệ sĩ

Chia sẻ cảm xúc, Herbie Hancock phát biểu: "Chúng tôi thật sự xúc động khi lần đầu tiên đặt chân đến Việt Nam. Hy vọng là sẽ an lành cho các bạn một cái nhìn mới về một nền văn hóa jazz đặc trưng của Mỹ". Được sinh ra ở Chicago, Herbie Hancock là một trong những đại nhạc jazz sừng sững, một "yếu tố" trong tất cả các phong trào nhạc jazz kể từ khi ông xuất hiện trên sân khấu hồi những năm đầu thập niên 1960. Quả thật, ông đã đạt được những thành tích giải thưởng đáng kể: 6 giải thưởng Hàn lâm âm nhạc cho phim *Sound Night* (Nửa đêm) và mười giải Grammy!

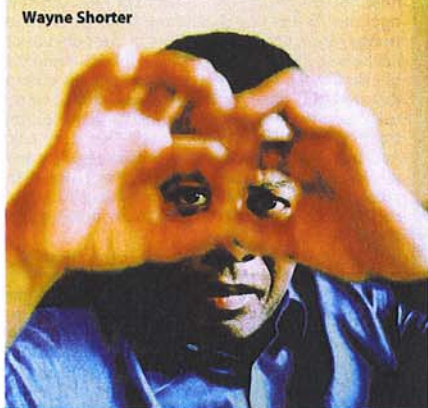
Wayne Shorter xuất hiện trầm lắng và nhẹ nhàng. Ông chia sẻ về khoảng thời gian bình thường hóa quan hệ hai nước Việt-Mỹ theo một triết lý rất Á Đông: "Việc gián đoạn dù là thật, hay những khó khăn bắt hòa dù là có thật, nhưng nếu xét trong cái vịnh hàng của đời gian thì tất cả không hơn một cái chớp mắt. Nhạc jazz cũng vậy, với những nét văn hóa rất riêng biệt từng có thời gian bị nạt, bị xem là thứ - rợ - phải - nhạc, hưng hiện tại, chúng tôi đã ở đây và chúng tôi nhìn cho các bạn thấy rằng những giá trị thực sự sẽ không bao giờ bị khuất phục. Và một lời chân thành từ một người Việt Nam! Chúng tôi mang jazz đến cho các bạn như một cái bắt tay hữu nghị vượt đại dương". Tuy nhiên, một nhạc sĩ, Wayne Shorter vẫn làm ngắt gãy thỉnh thoảng với giọng saxophone đỉnh cao. Âm giải Grammy dường như chưa phải là điểm dừng cuối cùng của người nghệ sĩ 72 tuổi này.

"Tôi đã từng đi lưu diễn ở nhiều nơi, và cảm nhận đầu đó chúng ta vẫn còn bị chia rẽ bởi màu da, sắc tộc và sự giàu nghèo. Trong nỗi niềm đó, tôi đã cất tiếng hát vang. Tiếng hát không có biên giới, không có màu da và không có sự chia cách. Đó là cái hồn thực sự của jazz, là thứ âm nhạc không cần nhạc cụ, thứ âm

nhạc phản ánh cuộc đời. Tôi yêu trẻ và học được ở các em một trải nghiệm mới" - Nnenna Freelon, viên ngọc đen của jazz Mỹ đã nói lên tâm tư của mình như vậy. Cũng lần đầu tiên đặt chân đến Việt Nam, cô ca sĩ với 5 lần đề cử Grammy đã hẹn nhất định một ngày trở lại. "Tôi đã học được một bài hát Việt rất đẹp và tôi sẽ luôn nhớ đến bài hát ấy". Hồi mãi nhưng Freelon vẫn không chịu tiết lộ nó. Thời thì cô cứ giữ lấy như món quà lưu niệm của đất nước này!

Cái nói xuất thân của những con người nghệ sĩ đó là Viện Jazz Thelonious Monk. Đã hơn 20 mười năm thành lập, học viện này đã cung cấp cho làng jazz thế giới rất nhiều nghệ sĩ tài ba: náo Ambrose Akinmusire chơi trumpet đến từ Mỹ, náo Romain Collin - nghệ sĩ piano đến từ Pháp, náo Chris Dingman chơi vibraphone, rồi Tim Green - nghệ sĩ alto saxophone đến từ Baltimore, chàng trống làng từ Zach Harmon, nghệ sĩ bass Joe Sanders, cô

Chúng tôi tranh thủ đến nhà hát thật sớm hy vọng sẽ được hưởng một đêm nhạc tuyệt vời. Ngoài trời mưa và rích rích nhưng vẫn không ngăn nổi dòng người đến xếp hàng từ lâu. Chưa bao giờ TP. Hồ Chí Minh lại đón một mùa jazz thật đây, thật đậm như năm nay. Liên hoan nhạc jazz châu Âu lần 5 đã kết thúc thành công rực rỡ. Có lẽ, dàn nhạc jazz San Francisco đến từ phố biển RedWood California vẫn chưa làm thỏa lòng những người yêu jazz, nên giờ đây ba tượng đài jazz Herbie Hancock, Wayne Shorter, Nnenna Freelon lại đến cùng với ban nhạc 8 người của Viện Jazz Thelonious Monk để làm thỏa mãn sự mong chờ của giới mộ điệu.

Wayne Shorter

Nnenna Freelon

ca sĩ xinh đẹp Gina Saputo và Walter Smith III. Hy vọng họ sẽ là những điểm sáng rực rỡ trong tương lai của jazz thế giới như lời giới thiệu của Wayne Shorter.

Đêm jazz Mỹ nồng nàn

Toàn bộ khán phòng không còn một ghế trống. Khán giả đến từ khắp nơi: Nhật, Hàn, Pháp, Mỹ... đều là những người yêu jazz và chia sẻ tình cảm ấy với Việt Nam.

Và rồi tất cả rơi vào một khoảng lặng. Réo rắt rớt vào không gian những giọt piano

chào mời. Mưa. Jazz càng về tối. Cái thần của Jazz chính là khả năng ứng tác. Cùng với những con người ấy, những nhạc cụ ấy, những bài hát ấy, nhưng không khí của Việt Nam làm cho đêm nhạc thêm gần gũi với khán giả hơn bao giờ hết.

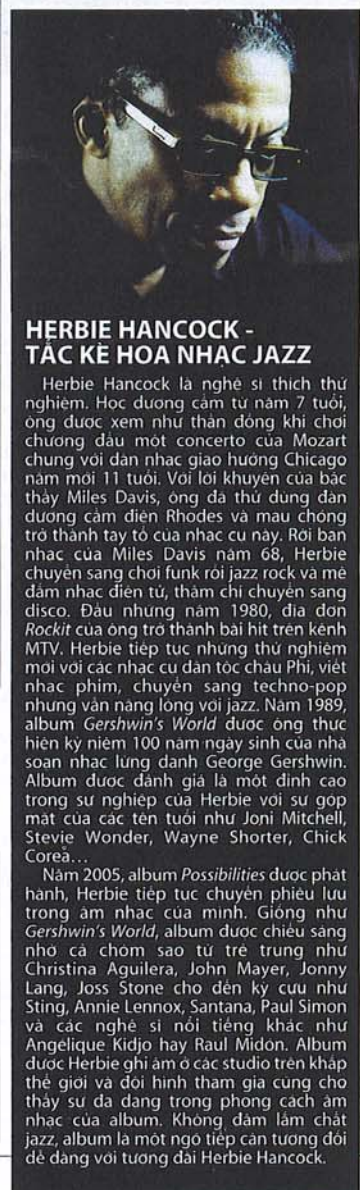
Tổng cộng 18 giải Grammy, 1 giải Oscar, những con số đó làm choáng ngợp những ai mê thành tích. Thế nhưng những gì thể hiện trên sân khấu và hưởng ứng của người xem là minh chứng hùng hồn hơn hết. Vài

gương mặt quen thuộc như nhạc sĩ Dương Thu, nhà báo Danh Đức đã phải chồm người lên gần như suốt buổi diễn như để nghe rõ hơn những âm thanh đầy ngẫu hứng, để thấy rõ hơn những cử động rất "phiêu" của Nnenna Freelon, về mặt lạnh lùng và hơi cao ngạo của Joe Sanders sau những cú bùng đầy hào hứng trên cây double bass... Nghệ sĩ Trần Mạnh Tuấn hay nhạc sĩ Bảo Chân đều thể hiện sự kính nể không chỉ với hai tượng đài kia, mà còn cho ban nhạc 8 người của Viện

Thelonious Monk. Mê điện tử, máy móc, nhưng lần này Herbie trở về với âm thanh tự nhiên, sự yêu thích các vật dụng điện tử chỉ thể hiện ở chiếc điện thoại đeo ở thắt lưng! Từng diễn chung cách đây rất lâu, khi còn trong nhóm nhạc 6 người của Miles Davis năm 1964, Herbie và Wayne nhịp nhàng những bước chân đầu tiên trong bài *Footprints*, nhưng sau đó hoàn toàn trở nên ngẫu hứng. Đôi khi, họ sẵn sàng núp mình bằng những hợp âm dương cầm nâng đỡ để tiếng trumpet làm chủ đạo. Sự trân trọng được thể hiện qua vài động tác nhỏ trên sân khấu, từ "cây đa, cây đề" lẫn "những mầm non mới nhu". Bàn phím và kính nghiệm sân khấu lại được thể hiện rõ ở hai giọng hát. Với 5 lần được đề cử Grammy, Nnenna Freelon tự tin với *I Feel Pretty* từ vở nhạc kịch *West Side Story* của Leonard Bernstein còn giọng hát trẻ Gina Saputo hơi khỏp và cũng khi cần thể hiện bằng những cử động cơ thể. Đôi lúc, những chi tiết nhỏ nhớ lại có hiệu quả lớn. Đôi bông tai của Nnenna khiến gương mặt cô sinh động hơn rất nhiều sau mỗi cử động. Có thể so sánh Natalie Cole hay Selena Jones nhưng trên sân khấu chỉ thấy duy nhất Nnenna Freelon!

"Khoảnh khắc của sự kết nối" cũng là lời kết cuối cùng cho đêm diễn. Những "cây đa, cây đề" chia sẻ bóng mình với những cây tre cây măng mới. Họ đã hát và hát thực sự. Bạn bè đến chung vui, những cái ôm và cái siết tay ấm nồng. Nhớ lời của Freelon: "Dù bạn yêu hay ghét tôi, thích hay không thích tôi, thì chúng ta vẫn phải chơi với nhau, vì chúng ta đều là con người và đều sống chung trong một ngôi nhà Trái đất. Một khi lời nói trở nên thừa thãi thì hãy để âm nhạc làm chiếc cầu".

—Mỹ Phương - Tri Quyền

HERBIE HANCOCK - TÁC KÊ HOA NHẠC JAZZ

Herbie Hancock là nghệ sĩ thích thử nghiệm. Học dương cầm từ năm 7 tuổi, ông được xem như thần đồng khi chơi chương đầu một concerto của Mozart chung với dàn nhạc giao hưởng Chicago năm mới 11 tuổi. Với lời khuyên của bác thầy Miles Davis, ông đã thử dùng đàn dương cầm điện Rhodes và mau chóng trở thành tay tốp của nhạc cụ này. Rồi ban nhạc của Miles Davis năm 68, Herbie chuyển sang chơi funk rồi jazz rock và mê đắm nhạc điện tử, thậm chí chuyển sang disco. Đầu những năm 1980, đĩa đơn *Rockit* của ông trở thành bài hit trên kênh MTV. Herbie tiếp tục những thử nghiệm mới với các nhạc cụ đàn tốp châu Phi, viết nhạc phim, chuyển sang techno-pop nhưng vẫn nặng lòng với jazz. Năm 1989, album *Gershwin's World* được ông thực hiện kỷ niệm 100 năm ngày sinh của nhà soạn nhạc lừng danh George Gershwin. Album được đánh giá là một đỉnh cao trong sự nghiệp của Herbie với sự góp mặt của các tên tuổi như Joni Mitchell, Stevie Wonder, Wayne Shorter, Chick Corea...

Năm 2005, album *Possibilities* được phát hành, Herbie tiếp tục chuyển phiên lưu trong âm nhạc của mình. Giống như *Gershwin's World*, album được chiếu sáng nhờ có chòm sao từ trẻ trung như Christina Aguilera, John Mayer, Jonny Lang, Joss Stone cho đến kỳ cựu như Sting, Annie Lennox, Santana, Paul Simon và các nghệ sĩ nổi tiếng khác như Angelique Kidjo hay Raul Midon. Album được Herbie ghi âm ở các studio trên khắp thế giới và đôi hình thành gia công cho thầy sư đa dạng trong phong cách âm nhạc của album. Không dám làm chất jazz, album là một ngo tiếp can tương đối dễ dàng với tương đài Herbie Hancock.